

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

Ławnik SN Grzegorz Gołębiowski

Protokolant starszy inspektor sądowy Marta Brzezińska

przy udziale obwinionej A. K. – prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w C., jej obrońcy adw. B. C. oraz prokuratora J. R. - Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego,
w sprawie **A. K.** obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze
na rozprawie w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 25 września 2024 r.,
po rozpoznaniu odwołań Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego oraz obrońcy obwinionej od wyroku Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2022 r., sygn. akt I DSK 16/21.

orzeka:

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do rozpoznania
Sądowi Dyscyplinarnemu przy Prokuratorze Generalnym jako sądowi
pierwszej instancji

Grzegorz Gołębiowski Wiesław Kozielowicz Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego we wniosku z dnia 31 sierpnia 2021 r., sygn. akt [...], **zarzucił A. K. - prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w C.**, że w dniu 28 sierpnia 2017 r. w C. uchybiła godności urzędu prokuratora podejmując działania polegające na bezpodstawnym i stanowiącym przekroczenie uprawnień prokuratora angażowaniu się w postępowanie zarejestrowane w tym czasie w Komisariacie [...] Policji w C. pod sygn. akt [...], poprzez zażądanie podania danych personalnych osób podejrzanych w sprawie, przyjazd do komisariatu, rozmowy na temat toku tego postępowania z funkcjonariuszami policji, w tym odnośnie do przedstawienia zarzutów i stwierdzenia braku podstaw do zatrzymania sprawców przestępstwa, którą to potrzebę widział wcześniej inny prokurator - w tym co do M. T., będącego synem prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w C. E. T. i prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w C. J. T. oraz zatajeniu podjęcia tych działań przed Prokuratorem Rejonowym, co skutkowało osłabieniem zaufania do bezstronności prokuratora, o czym mowa w art. 96 § 2 ustawy Prawo o prokuraturze i co stanowiło uchybienie godności urzędu prokuratora, a także jednocześnie w sposób oczywisty obraziło przepis art. 96 § 1 ustawy, w zakresie określonego w ślubowaniu, wskazanym w art. 92 § 1 ustawy, nakazu stania na straży prawa i strzeżenia praworządności oraz sumiennego wypełniania obowiązków pełnionego urzędu prokuratora oraz kierowania się zasadami godności i uczciwości, tj. o czyn z art. 137 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze – powoływanej dalej jako p.p. (k. 178 – 187).

Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2022 r., sygn. akt I DSK 16/21, uznała obwinioną A. K. - prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w C. za winną tego, że w dniu 28 sierpnia 2017 r. w C. uchybiła godności urzędu prokuratora podejmując działania polegające na bezpodstawnym i stanowiącym przekroczenie uprawnień prokuratora angażowaniu się w postępowanie zarejestrowane w tym czasie w Komisariacie [...] Policji w C. pod sygn. akt [...], poprzez zażądanie podania danych personalnych osób

podejrzanych w sprawie, przyjazd do komisariatu, rozmowy na temat toku tego postępowania z funkcjonariuszami policji, w tym odnośnie do przedstawienia zarzutów i stwierdzenia braku podstaw do zatrzymania sprawców przestępstwa - w tym co do M. T., będącego synem prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w C. E. T. i prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w C. J. T., co skutkowało osłabieniem zaufania do bezstronności prokuratora, o czym mowa w art. 96 § 2 p.p. i co stanowiło uchybienie godności urzędu prokuratora, a także jednocześnie w sposób oczywisty obraziło przepis art. 96 § 1 p.p., w zakresie określonego w ślubowaniu, wskazanym w art. 92 § 1 p.p., nakazu stania na straży prawa i strzeżenia praworządności oraz sumiennego wypełniania obowiązków pełnionego urzędu prokuratora oraz kierowania się zasadami godności i uczciwości, tj. czynu opisanego w art. 137 § 1 p.p. i za to na podstawie art. 142 § 1 pkt 2a p.p. wymierzyła obwinionej karę pieniężną w wysokości 40 % wynagrodzenia zasadniczego na okres jednego roku, a kosztami postępowania dyscyplinarnego obciążyła Skarb Państwa (k. 504 - 506).

Od powyższego wyroku Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, odwołania złożyli: Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego (k. 551-556) oraz adwokat B. C. - obrońca obwinionej prokurator A. K. (k. 565-570v).

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego, zaskarżył ten wyrok w części orzeczenia o karze na niekorzyść obwinionej i zarzucił obrazę prawa materialnego, tj. art. 14 ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 142 § 1 pkt 2a p.p. poprzez niezastosowanie przepisu przejściowego, wykluczającego orzeczenie kar dodanych tą ustawą do katalogu kar dyscyplinarnych wymienionych w art. 142 § 1 p.p. za przewinienie dyscyplinarne popełnione przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r. wskutek czego wobec obwinionej orzeczono nieznaną ustawie karę pieniężną w wysokości 40% wynagrodzenia zasadniczego na okres 1 roku.

Podnosząc powyższy zarzut **wniósł o** uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Z kolei adwokat B. C. – obrońca obwinionej A. K. - prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w C., zaskarżył wyrok Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2022 r., sygn. akt I DSK 16/21, w całości i zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego tj.
 1. art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 171 p.p. - ustanowiącego bezwzględną przyczynę odwoławczą, polegającą na wydaniu w przedmiotowej sprawie orzeczenia przez sąd nienależycie, wadliwie i nieprawidłowo obsadzony, tj. sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego Adama Tomczyńskiego i Jarosława Sobutki, w sytuacji wcześniejszego wydania przez Sąd Najwyższy Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyroku z dnia 5 grudnia 2019 r. w sprawie o sygn. akt III PO 7/18, w uzasadnieniu którego stwierdzono m.in., że Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego nie jest sądem w rozumieniu art. 47 Karty Praw Podstawowych oraz art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonej w dniu 4 listopada 1950 r. w Rzymie i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak również przez Sąd Najwyższy w składzie połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. oznaczonej sygn. BSA 1-4110-1/2020, w której stwierdzono m.in., że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. albo sprzeczność składu sądu z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, przy czym ten punkt uchwały ma zastosowanie do orzeczeń wydanych z udziałem sędziów Izby Dyscyplinarnej utworzonej w Sądzie Najwyższym na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym bez względu na datę wydania tych orzeczeń;

2. obrazę przepisów postępowania, tj.
3. art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 p.p. w zw. z art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, polegającą na niewyłączeniu od orzekania SSN Adama Tomczyńskiego - mimo, że w/w brał udział w rozpoznawaniu zażaleń obwinionej A. K. na zawieszenie w czynnościach służbowych wydawanych przez Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w Warszawie w dniach 8 października 2019 r. i 14 listopada 2019 r. oraz jako Sędzia Sprawozdawca podczas rozpoznania zażalenia Prokuratury Krajowej w Warszawie na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym odmawiającej uchylenia immunitetu A. K., gdzie Izba Dyscyplinarna w dniu 21 września 2020 r. zmieniła uchwałę Sądu Dyscyplinarnego i wyraziła zgodę na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokurator A. K. która to obraza mogła mieć wpływ na treść wyroku, z uwagi na fakt, że w wydaniu orzeczeniu brał udział Sędzia SN, którego bezstronność i obiektywizm budzi uzasadnione wątpliwości;
4. rażące naruszenie przepisów postępowania - art. 6 k.p.k. wz. z art. 353 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 171 p.p. - mające istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na naruszeniu przysługującego obwinionej A. K. prawa do obrony poprzez uniemożliwienie obwinionej, jak i jej obrońcy z wyboru adw. B. C. bezpośredniego udziału w rozprawie, poprzez odmowę odroczenia rozprawy w dniu 20 grudnia 2021 r., mimo stosownych wniosków złożonych przez strony o odroczenie rozprawy w dniu 16 grudnia 2021 r. niezwłocznie po uzyskaniu informacji z Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego drogą mailową o wyznaczeniu rozprawy w sprawie DSK 16/21 na dzień 20 grudnia 2021 r. oraz wbrew stanowisku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego o odroczenie rozprawy w dniu 20 grudnia 2021 r. i wbrew przepisom art. 353 § 1 k.p.k., gdzie pomiędzy doręczeniem zawiadomienia a terminem rozprawy. głównej powinno upłynąć co najmniej 7 dni, a następnie przeprowadzeniu w dniu 20 grudnia 2021 r. czynności procesowych w postaci przesłuchania świadków: w szczególności M. B. - którego zeznania złożone w dniu 20 grudnia 2021 r. w istotny sposób odbiegały od zeznań tego świadka

w trakcie gromadzenia materiału dowodowego na potrzeby postępowania dyscyplinarnego oraz zeznań w toku prowadzonego przez Prokuraturę Krajową postępowania przygotowawczego, Ł. Ż. oraz A. C. - tj. świadków, których zeznania miały istotne znaczenie dla końcowego merytorycznego rozpoznania sprawy, a udział obwinionej, jak i jej obrońcy w przesłuchaniu wskazanych świadków był konieczny z uwagi na wagę składanych przez nich zeznań i ich wartość dowodową;

5. obrazy przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 171 p.p., polegającą na wybiórczej, dowolnej oraz sprzecznej z zasadami prawidłowego rozumowania i wskazaniem doświadczenia życiowego ocenie przez Sąd materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania, w szczególności zeznań świadków: M. W., P. A. oraz A. B. - którzy byli zainteresowani rozstrzygnięciem sprawy na niekorzyść obwinionego z uwagi na ich ewidentny udział w sprawie, a zeznania tych świadków oskarżenia są sprzeczne co do głównych faktów, co czyni je niewiarygodnymi, a na pewno nie można na podstawie tak sprzecznych zeznań przypisywać winy obwinionej za zarzucany jej delikt dyscyplinarny co w konsekwencji doprowadziło do błędów w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia;
6. rażąco niewspółmierność kary wymierzonej obwinionej - tj. art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 142 § 1 pkt 2a p.p. - poprzez orzeczenie kary pieniężnej w wysokości 40 % wynagrodzenia zasadniczego na okres 1 roku, podczas gdy do stopień szkodliwości czynu oraz stopnia jej winy, a w szczególności przy uwzględnieniu braku ingerencji w toczące się postępowanie oraz braku wyrządzonej szkody przez zachowanie obwinionej, a także dotychczasowa postawa obwinionej, brak kar dyscyplinarnych i postępowań służbowych pozwalają uznać, iż zastosowanie łagodniejszej kary z katalogu kar dopuszczalnych w ustawie o prokuraturze będzie względem obwinionej wystarczające;

7. obrazę art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 420 k.p.k. w zw. z art. 171 p.p. - poprzez brak rozstrzygnięcia w wydanym wyroku, co do zaliczenia na poczet orzeczonej kary - kwoty stanowiącej sumę obniżonego wynagrodzenia (30% miesięcznie) podczas stosowania środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia obwinionej w czynnościach służbowych od dnia 7 września 2017 r.
8. błąd w ustaleniach faktycznych sądu polegający na uznaniu, iż obwiniona A. K. zażądała podania danych personalnych osób podejrzanych w sprawie, rozmawiała na temat toku postępowania z funkcjonariuszami Policji w tym odnośnie do przedstawienia zarzutów i stwierdzenia braku podstaw do zatrzymania sprawców przestępstwa, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na precyzowanie tak kategorycznych wniosków.

Podnosząc te zarzuty obrońca obwinionej **wniósł o** zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie obwinionej oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania w obu instancjach, w tym kosztów obrony.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do faktu, iż w przedmiotowej sprawie wyrok, zaskarżony odwołaniami stron, wydała Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego. Przypomnieć też należy, iż z dniem 15 lipca 2022 r., to jest datą wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1259, dalej powoływana jako ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r.), nastąpiły zmiany w dotychczasowym modelu odpowiedzialności dyscyplinarnej, **między innymi zniesiono Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego**. W trakcie prac legislacyjnych nad tą ustawą podnoszono, że zmiany te miały być odpowiedzią na stwierdzone braki w funkcjonowaniu dotychczasowej odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów i asesorów, a także stanowić realizację orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – powoływanego dalej jako: TSUE, w szczególności wyroku z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie Komisja Europejska przeciwko Polsce (C-791/19), w którym orzeczono, że

Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, ciążących na niej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej m.in. przez niezapewnienie niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, do której właściwości należy kontrola decyzji wydanych w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych wobec sędziów.

Natomiast w wyroku z dnia 22 lipca 2021 r., wydanym w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), Europejski Trybunał Praw Człowieka – dalej powoływany jako ETPCz, stwierdził naruszenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności – dalej powoływanej jako EKPCz, w związku z rozpoznaniem przez Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego kasacji obwinionej adwokat J. R. wniesionej od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury, gdyż, cyt. „Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego, która rozpoznawała sprawę skarżącą, nie była sądem ustanowionym ustawą”.

Z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. w strukturze Sądu Najwyższego została zniesiona Izba Dyscyplinarna oraz została utworzona Izba Odpowiedzialności Zawodowej, która przejęła sprawy wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie tej ustawy należące do właściwości Izby Dyscyplinarnej (art. 8 ust. 1 oraz ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r.). Polski ustawodawca w powołanej ustawie wprowadził mechanizm pozwalający na usunięcie z systemu prawnego orzeczeń wydanych przez Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego. To zarówno konieczność „rozpatrzenia” z urzędu orzeczonego przez Izbę Dyscyplinarną zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych, i to na pierwszym posiedzeniu w danej sprawie, jak i możliwość wzruszenia, na wniosek sędziego, każdej prawomocnej uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli została wydana z udziałem sędziego Izby Dyscyplinarnej (odpowiednio: art. 9 i 18 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r.). Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r., w sprawach dyscyplinarnych należących do właściwości Izby Dyscyplinarnej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r., Izba Odpowiedzialności Zawodowej, z urzędu, na pierwszym posiedzeniu w sprawie, rozpatruje orzeczone przez Izbę Dyscyplinarną zawieszenie w czynnościach służbowych sędziego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie dyscyplinarne

albo wobec którego została wydana uchwała zezwalająca na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej i obniżenie wynagrodzenia lub uposażenia sędziego na czas trwania zawieszenia sędziego w czynnościach służbowych albo postępowania dyscyplinarnego. Jak również zgodnie z art. 18 ust. 1 tejże ustawy - „W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy sędziemu, w stosunku, do którego wydany został przez Sąd Najwyższy w składzie którego brał udział sędzia Izby Dyscyplinarnej, prawomocny wyrok dyscyplinarny lub podjęta została uchwała prawomocnie zezwalająca na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, przysługuje wniosek o wznowienie postępowania”. Jedyna przewidziana w tym przepisie przesłanka wniesienia omawianego wniosku jest więc skupiona wokół obsady sądu i odnosi się wyłącznie do sędziów Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

Przypomnieć też należy, że postanowieniem Wiceprezesa TSUE z dnia 14 lipca 2021 r. (Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, C-204/R, ECLI:EU:C:2021:593), TSUE zobowiązał Rzeczpospolitą Polskę natychmiast i do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie głównej C-204/21, do zawieszenia, po pierwsze, stosowania przepisów art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, zmienionej ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw i innych, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w pierwszej i w drugiej instancji w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziów i asesorów sądowych do odpowiedzialności karnej, na ich tymczasowe aresztowanie, zatrzymanie lub przymusowe doprowadzenie, oraz, po drugie, do zawieszenia skutków wydanych już na podstawie tego artykułu uchwał Izby Dyscyplinarnej zezwalających na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub jego zatrzymanie, a także do powstrzymania się od przekazania spraw określonych w wyżej wskazanym artykule do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982). Z treści postanowienia wynika, że zawieszeniu mają podlegać **skutki uchwał niekorzystnych dla sędziego** (por. uchwała Sądu

Najwyższego z dnia 7 grudnia 2022 r., sygn. akt II ZIZ 22/22, LEX nr 3439528 oraz zdanie odrębne SSN Wiesław Kozielowicz, do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2023 r. sygn. akt II ZIZ 20/22).

Mając na uwadze powyższe, stwierdzić należy, że jakkolwiek takiego rozwiązania nie przyjęto w zakresie spraw dyscyplinarnych prokuratorów rozpoznanych przez Izbę Dyscyplinarną Sądu Najwyższego, to zdaniem Sądu Najwyższego nic nie stoi na przeszkodzie aby myśli powyższego rozwiązania implementować w postępowaniach w przedmiocie odpowiedzialności dyscyplinarnej prokuratorów. Po drugie, jak się wydaje, z perspektywy ocen TSUE, jak i ETPCz, możliwe byłoby jedynie wydanie przez Izbę Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego, wyroku utrzymującego w mocy zaskarżony wyrok Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, tylko w przypadku gdyby takim wyrokiem Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego uniewinniła obwinionego prokuratora (sędziego), albowiem powszechnie przyjmuje się, że w systemie ochrony praw człowieka, określonym EKPCz, nie można skutecznie powoływać się na naruszenia uprawnień procesowych wynikających z art. 6 EKPCz zaistniałe w toku postępowania, które zakończyło się uniewinnieniem oskarżonego lub umorzeniem (por. np. wyroki ETPCz: z dnia 18 lutego 2014 r., Batmaz przeciwko Turcji, skarga nr 714/08, pkt 34-37, w którym zarzut uznany za niedopuszczalny z tego tytułu dotyczył m.in. niezapewnienia prawa do sądu niezawisłego, niezależnego ustanowionego ustawą, z dnia 11 lipca 2013 r., Khlyustov przeciwko Rosji, skarga nr 28975/05, pkt 103 - dopuszczalne jest jedynie skarżenie się na przewlekłość takiego postępowania). Wydanie możliwie najkorzystniejszego rozstrzygnięcia powoduje bowiem utratę statusu „ofiary naruszenia praw zawartych w EKPCz lub w jej protokołach” o jakim mowa w art. 34 EKPCz (por. zdanie odrębne SSN Wiesław Kozielowicza, do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2023 r. sygn. akt II ZIZ 20/22). Tymczasem, Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego zaskarżonym wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2022 r., sygn. akt I DSK 16/21 uznała obwinioną prokurator A. K. winną popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 137 § 1 p.p. i wymierzyła jej za to przewinienie karę dyscyplinarną. Takie orzeczenie nie mogło się ostać, dlatego też niezależnie od zarzutów podniesionych w odwołaniach: Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego oraz obrońcy obwinionej

prokurator A. K., wyrok wydany w sprawie o sygn. akt I DSK 16/21 z dnia 27 kwietnia 2022 r. należało uchylić, a sprawę przekazać do rozpoznania **„od początku” przez właściwy sąd dyscyplinarny pierwszej instancji.**

Zgodnie z art. 145 § 1 pkt 1 lit. b p.p., Sąd Najwyższy w pierwszej instancji orzeka w sprawach przewinień dyscyplinarnych prokuratorów, w składzie 2 sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej i 1 ławnika Sądu Najwyższego, w sytuacji, **kiedy wyczerpują one znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych, lub w sprawach, w których wniosek złożył Sąd Najwyższy, oraz w sprawach, o których mowa w art. 137 § 1 pkt 3 p.p. W pozostałych sprawach dyscyplinarnych prokuratorów, orzeka w pierwszej instancji Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w składzie 3 członków.**

Jak ustalono w niniejszej sprawie **Sąd Rejonowy w R. wyrokiem z dnia 9 maja 2023 r. w sprawie o sygn. akt [...], uniewinnił prokurator A. K. od popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k.** polegającego na tym, że w dniu 28 sierpnia 2017 r. w C., woj. [...], jako funkcjonariusz publiczny - prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w C., wykonująca obowiązki służbowe w Prokuraturze Rejonowej [...] w C., bez upoważnienia osoby kierującej ww. powszechną jednostką organizacyjną prokuratury, wbrew zarządzeniu nr [...] Prokuratora Rejonowego [...] w C. z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie podziału zadań oraz czynności kierownictwa i prokuratorów Prokuratury Rejonowej [...] w C., po wcześniejszym nawiązaniu połączeń telefonicznych z ówczesnym Komendantem [...] Komisariatu Policji w C. A. B. oraz prokurator E. T. z Prokuratury Rejonowej [...] w C. i wymianie pomiędzy w/w osobami informacji w przedmiocie udziału M. T. w zdarzeniu zaistniałym w nocy z 26 na 27 sierpnia 2017 r. w C., co do którego istniało uzasadnione podejrzenie, iż jest sprawcą przestępstwa z art. 159 k.k. i względem którego czynności miały zostać wykonane przez funkcjonariuszy Komisariatu [...] Policji w C., przekroczyła swoje uprawnienia w ten sposób, iż podjęła się bezpodstawnych działań polegających na przybyciu do nienadzorowanego przez siebie ww. komisariatu i bez upoważnienia bezpośredniego przełożonego zapoznała się z aktami sprawy o sygn. [...] dotyczącej ww. zdarzenia z udziałem M. T. a

następnie wydała polecenie odnośnie sformułowania postanowień o przedstawieniu zarzutów oraz ich treści i poleciła niezatrzymywanie sprawców przestępstwa, w tym M. T., będącego synem prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w C. E. T. i prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w C. J. T., pomimo zachodzącego względem sprawców uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez nich przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu oraz obawy bezprawnego utrudnienia postępowania karnego, a tym samym zachodzących względem sprawców podstaw do zastosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, co potwierdził Sąd Okręgowy w C. stosując względem sprawców izolacyjny środek zapobiegawczy, a następnie nie dopełniła swoich obowiązków i zataiła przed Prokuratorem Rejonowym [...] w C. podjęte działania w Komisariacie [...] Policji w C. i udzielone funkcjonariuszom wytyczne, działając w ten sposób na szkodę interesu publicznego, wyrażającego się w zaufaniu obywateli do bezstronności prokuratora i stosowania obowiązujących przepisów prawa, równego traktowania obywateli oraz w prawidłowym funkcjonowaniu prokuratury w wykonywaniu zadań w zakresie ścigania przestępstw oraz stania na straży praworządności (k. 620-621). **Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 13 września 2024 r., sygn. akt [...],** utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w R. z dnia 9 maja 2023 r., sygn. akt [...] (k. 649 - 652)

Te powołane wyżej wyroki sądów powszechnych, kończące prawomocnie postępowanie karne wobec prokurator A. K., której zarzucono popełnienie przestępstwa określonego w art. 231 § 1 k.k., mają istotne znaczenie dla wskazania właściwego sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji w jej sprawie dyscyplinarnej. Przypomnieć bowiem trzeba, że co do zasady, jeśli czyn stanowiący przewinienie dyscyplinarne, jednocześnie wyczerpuje znamiona czynu zabronionego, to sąd dyscyplinarny związany jest w zakresie tego ustalenia prawomocnym wyrokiem skazującym sądu powszechnego. Takiego charakteru nie mają wyroki uniewinniające ani decyzje procesowe o umorzeniu postępowania karnego. W przypadku wydania prawomocnego wyroku skazującego, samodzielność jurysdykcyjna sądu dyscyplinarnego w zakresie własnych ustaleń ograniczona zostaje do tych części stanu faktycznego, które wykraczają poza znamiona konkretnego czynu. Nie dotyczy też posiłkowych ani ocennych elementów stanu

faktycznego przestępstwa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2010 r., sygn. akt V CSK 310/09, LEX nr 688052). Może ustalić zatem, iż wina miała charakter umyślny, a nie nieumyślny oraz że rozmiar szkody był wyższy niż orzeczony w wyroku karnym, ale nie odwrotnie. Samodzielność jurysdykcyjna sądu dyscyplinarnego ma zatem nie tylko charakter ograniczony, ale i kierunkowy. Sąd dyscyplinarny może korzystać z samodzielności jurysdykcyjnej przewidzianej w art. 8 § 1 k.p.k. tylko do czasu prawomocnego zakończenia postępowania karnego - wydaniem przez sąd karny wyroku skazującego. Możliwość ta kończy się z chwilą uprawomocnienia się takiego rozstrzygnięcia. Natomiast z pełnej samodzielności jurysdykcyjnej w ramach autonomicznego charakteru tego postępowania, korzysta w sytuacji, gdy czyn nie był przedmiotem postępowania karnego albo zakończone ono zostało rozstrzygnięciem uniewinniającym lub umarzającym (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2015 r., sygn. akt III KK 206/04, LEX nr 151674). Obecnie zatem nie jest możliwe przyjęcie, że przewinienie dyscyplinarne, zarzucane obwinionej prokurator A. K. we wniosku Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego z dnia 31 sierpnia 2021 r., sygn. akt [...], wyczerpuje jednocześnie znamiona przestępstwa. W tej sytuacji odpada zatem podstawa prawna do rozpoznania tej sprawy dyscyplinarnej w pierwszej instancji przez Sąd Najwyższy.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[M. T.]

[ms]